„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторницом на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
За Србију (у сребру).
за годину 85 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ у Нови Сад.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 23. У Новом Саду у уторак 9. (21.) фебруара 1882. ГОДИНА XVII.

НОВИ САД, 8. фебруара.

Скобељев на ново проговорио. То је у овај мах дневни догађај у општој политици јевропској. Још се није са свим ни изгубио одјек од чувене здравице скобељевове, а слављени јунак пусти на ново свој глас на страх и трепет вразима и супостатима словенским. Срби ђаци, што се у Паризу уче, поднесу му 4. о. м. адресу. Примивши је, држао је Скобељев подужу беседу, коју париски „Ла Франс“ у целини саопшти. По париском листу донесоше прво „Б. Оп. Нов.“ повећи извод из ње, а по тим новинама и друге, нарочито „П. Лојд“, по ком нам је дотична вест у прошлом броју и брзојављена. Скобељев рече, да се налази сретним, што види код себе младе заступнике српског народа, који је први на истоку равао заставу словенске слободе. „Но морам вам казати,“ рече он даље, „за што Русија не стоји свагда на висини својих патријотских дужности, а особито не на висини своје словенске задаће. Ми стојимо под туђим упливом, ми дома нисмо дома, свуд странац, и ако се ми једном од њега ослободимо, а надам се, да хоћемо, моћемо се ослободити само мачем у руци. Тај на силу улез (Eindringling), тај плеткаш, тај непријатељ јест Немац. Опет вам велим и молим вас, немојте никад заборавити, да је Немац тај непријатељ. Борба међу Словени и Немци неизбежна је и близу је; али ја се надам, да ће се она победом Словена свршити. Ако ко дирне у коју државу, која је јевропским уговорима призната, у Србију или Црну Гору, знајте, да се не ћете сами бити. До виђења на разбоју против заједничког непријатеља.“ Тако је Скобељев примио и испратио депутацију Срба ђака.

О истој теми и у истом смислу изразио се **Скобељев о одношају међу Словенима и Немцима** и пред једним „волтеровим“ сарадником, који га је посетио и о својој посети извештај 6. о. м. обнародовао. „Волтер“ је један од већих париских листова и поред „Репибл. Франс.“ сматра се за друго гласило гамбетино; главни му је раденик гамбетин присни пријатељ, Ран. „Јест“, рече Скобељев том приликом, „ја сам рекао, Немачка је непријатељ, па то опет велим. Ја мислим, да спас лежи у слози свију Словена, свију Словена, велим, са Француском. За тим морамо настати; мора се јевропска равнотежа успоставити. Немачка све и сва апсорбује, то знамо ми, а и Француска, жали боже, зна врло добро. Источно је питање велико, а једно од најглавнијих питања за исток јест успостава равнотеже. Још мало, па ће ту бити само једне силе: Немачке. Ја се надам, да ће се ствар решити, па једва чекам то доба; особито се уздам у слогу Француза и Словена; тако можемо опет независност извојевати. Ви си морате повратити положај, што сте га изгубили.“ За тим је Скобељев допустио извештачу, да може његове речи обнародовати, али му је додао, да је зарад саме „ствари, којој он (Скобељев) безпрекида спеши“, добро, да се о томе не диже велика вика. Том се приликом Скобељев дотакао и своје познате здравице и вести, што су настале у след његова доласка у Париз. „Јест, ја сам држао беседу“, рече он, „и она је неку сенсацију учинила. Цар је наредио, да се један нов брод назове „Скобељев“, а то ми каже, да нисам на двору у немилост пао. Амо у Париз дошао сам од своје воље. Но кад би моја отвореност имала по ме и злих последица, ја бих опет свагда истину говорио.“ И тај су извештај и бечки и будапештански листови донели, који у мањем, који у већем изводу.

Из Београда стиже глас о министарској кризи, за сада само делимичној. Говори се, да се министарство поцепало због бонтувљеве афере и због тога, што је бонтувљева концесија предана другом друштву без скупштинске одлуке и одобрења. Због тога су министри грађевина и војени, Гудовић и Лешјанин, дали оставке. За лешјанову оставку јавља се 6. о. м., да је примљена, а шта је с гудувићевом, то се још не зна. Говори се, да ће за министра војеног доћи нови ђенерао, Теша Николић, а место Гудовића, ако му тј. оставка буде примљена, главни надзорник српских железница, Мих. Петковић. Са министарском кризом стигла је из Београда још једна важна вест. Пронео се био глас, да ће Србија дуж босанске границе поставити опсервацијони кор. Како пак „Пол. Кор.“ дознаје, та је вест не основа, али по истом листу ово стоји: „Да би међународне обвезе, које се више пута обвезала, да ће их савесно вршити, могла потпуно испунити, српска се влада збиља решила, ако устреба, да уз Дрину постави погранични кордун. Он ће евентуално бити састављен од смедеревске и лозничке бригаде прве класе. Додаје се пак, да садашње прилике ни на који начин не захтевају, да се то учини.“ Овде је на месту, да се прибележи телеграфска вест, коју је „П. Лојд“ 5. о. м. из Београда добио. Иста гласи: „Има неколико дана, како се земунска посада вежба у правцу против ратног острва и Бурме. Опозицијони листови виде у томе непријатељско остентативно изазивање. Ново вежбалиште пак означава се, да није згодно.“ Дотични београдски листови још нам нису стигли.

Бокељско-херцеговачко-босански устанак.

Немамо куд, ни камо, него опет морамо на овоме месту констатовати, да се устанак у Аустро-Угарском посаднутој области све даље шири и све већма јача. Из босанског Грахова (близу далматинске границе према Книну) јављају, како су жандари у селу Рипчи код Скопља (Доњег Вакуфа) ухватили двоја кола муниције и пет мухамедоваца, на које је пала сумња, да преносе оружје, ухватили у селу Москену, камо су побегли били, и онде их затворили. Због тих и сличних појава отишла је једна сатнија домобранаца из Задра у Книн. По томе се дакле види, да је устанку утрвен пут и у западној Босни. Но по овоме се најбоље види, како устанак стоји. Прашка „Бохемија“ дознаје из Трста, да је изишла нова прокламација Босанцима и Херцеговцима, на којој су потписани: Стојан Ковачевић, Трипко Вукаловић, Салко Ворта (то је право име устаничком вођи, кога су до сад називали Салкофортом) и Осман бег Тановић. У прогласу позивају потписници земљаке своје, нека се придруже устанку.

Са попришта устанка има опет неколико службених вести. Војничке крстарице, што су из Фоче ишле да крстаре, опазиле су 2. о. м. код Хумића 500, код Перовића 100, а на горњој Јасеници реци 200 устаника. Сва та места леже на десној страни Дрине око Фоче. Осим тога било је 3. о. м. око Боговића боја с устаници, којих је било 250 друга. Ако је то онај Боговић, што лежи северно од Фоче, а није место с истим таким именом у сарајевском округу, онда се мора по томе констатовати, да је свеза од Фоче са Гораздом и Сарајевом сада прекинута или бар да је била прекинута. Све се више показује, да устаници иду за тим, да добију важну тачку Фочу у своје руке, па да војсци, што се у Полимљу налази, пресеку свезу са Сарајевом.

*

„Н. Сл. Преса“ дознаје, да је фил. Алфред Јоелсон добио налог, да прими дивизијоно заповедништво у Бањој Луци. Он је већ био на томе месту, али је пре кратког времена уклоњен отуд.

*

Прашка „Бохемија“ дознаје из Трста, да се око Гацког појавила нова устаничка чета под вођом Симом Зимовићем.

*

Задарском „Српском Листу“ пишу из Дубровника 25. јануара између осталог:

У устанку има велик број Турака. То је јавна тајна, не од данас, већ одавна. Пре него ли су се операције озбиљно започеле, стизали су гласови о придружењу Турака к усташима. Биће том два месеца дана, да се овде чуо глас, како је 200 Турака дошло Стојану Ковачевићу и на једну се заставу заклели с осталим усташима хришћанима. Међу Турцима има и виђених Турака. Гласовити у свом крају Салко Ворта побегло је и, као што веле, има ће важну улогу у усташкој управи. Међу хришћанским вођама ужива велики глас Дунгуз, (Страни листови, као што је и из нашег листа познато, зову га: Тунгуз. — У. „З.“) познат од последњег устанка. Ето сад је и та ствар јасна, да међу усташима има Турака.

Из делегација.

Аустријска делегација.

У Бечу, 24. јануара.

(Наставак.)

Заједнички министар финансија Слави: (наставља.) Пошто мој врло штовани г. предходник у звању припада странци као и г. говорник и пошто не предпостављам, да се ова покуда односи на мога предходника, то морам ту покуду управо на себе узети и предпоставити, да је та сићушност, безначелност, безуставност отпочела оног дана, када сам ја примио вођење босанске администрације. Ова је покуда у неколико оштри, штов. г. делегату! Но ја сам слободан приметити, да политика која се данас води, није моја политика, већ се у њу мешају, као што г. делегат зна, услед босанског управног закона не само ја, него и господа колеге моје оба заједничка министра и обе земаљске владе. — Чим ми је дакле Њ. Величанство поверило непосредно руководство управе у окупираним земљама, беше ми задаћа, да се поразговарам са мојим штованим колегама и са оба министра-председника о политици, која ће се водити у окупираним провинцијама и да исту углавимо; могу само тврдити да политика, која се данас тера, није просто моја већ је то политика оба министра-председника и целокупне заједничке владе. — Ако том приликом не спомињем круну, то не бива из оскудице дужног поштовања према круни, већ с тога, што нисам свикао да повлачим круну у дискусију и што хоћу да видим увек очувану слободу њеног решења. Ова политика дакле, врло штовани г. делегату није само моја, већ заједнички склопљена и ја ћу вам казати, откуд она произлази. Та политика има наравно свога зачетка у берлинском уговору и полази даље из прокламације, која беше управљена на становнике окупираних земаља, пре него што је Ф. Ц. М. Филиповић ушао у те земље. У тој прокламацији стоји: (чита) „Цар и краљ заповеда, да сви синови ове земљеуживају једнако право по закону, да се свима брани њихов живот њихова вера и њихов иметак. Ваши закони и уредбе неће се самовољно укинути, ваши обичаји ће се чувати. Ништа се неће насилно мењати, без зреле расуде онога, што је вама нужно. Стари ће закони важити, док се нови не издаду. Од свих световних и свештеничких власти се очекује да ред одрже и да владу потпомажу.“

То беху у кратко речи, које је био управио ФЦМ Филиповић на становнике окупираних провинција, пре него што је умаршираo. Ја не само да предпостављам, већ знам, да се и мој врли предходник у звању тога држао и у том духу владао. У том се духу и данас влада, а ако г. делегат мисли, да ми владамо без начела, сићушно, да ми сваке недеље и месеца мењамо систему, онда је то окривљавање, које он само онако у ваздух баца, али га не потврђује податцима. Молим за податке; где су ти? Ја знам, да је његова најмилија тема аграрно питање. И ту ми не може штов. г. делегат пребацити, да сам сићушан, без начела, да се колебам. Може бити, да је он другог назора — то допуштам, — може такођер бити, да је његов назор ваљан; али он ми то не може у очи тврдити, да се ја мењам и да радим без начела. Ако г. делегат ова овде у кратко прочитана начела сравни са подругљивим примедбама, као да се ми одвећ јако хватамо за турске законе, да смо ми шта више из Цариграда дали превести таке законе, који се никад нису ни употребљавали, да смо ми малодушни, да немамо одважности, да се смело латимо ствари, то ће онда баш наћи оправдано оном прокламацијом, која је издана била, пре него што су ц. кр. трупе умарширале. Ја дакле за иста не знам, у чему би се та смелост састојала и какав би успех она имала, што би на пример тиме се могло постићи, да смо ми одмах при уласку у земљу усрећили становништво са идеалним порезним законодавством, са законодавством, које не би одговарало ни одношајима, нити би га могли извести они, који би требали да га изведу. Шта је остало друго влади, не узев у обзир прокламацију, на пример у погледу на порезе, него да испита, какви су порези под турском владом плаћани, и да каже: „Пре него што други какав систем ставимо на место овога истина доста нетачног а можда и неправичног система, свакако пак система, на који је становништво навикнуто било, морамо се упознати са земљом и људима, са обичајима и морамо имати времена, да начинимо нове пореске законе.

И то се збило. Скупише се великим трудом турски закони и г. делегат канда је баш и у тој ствари погрешно информисан, као што и у многим другим стварима није са свим добро информисан. Није истина, да турски закони нису тамо у опће употребљавани, ни да их људи тамо ни не познају. Он је ту са свим погрешно информисан. Слободан сам био споменути у одбору, да се у брзини, у колико су извори стајали на расположењу, скупише турски порезни закони и да се овде онде збило, да су криво употребљени били. Мисли ли г. делегат, да су то људи на просто допустили? Они су тамо, где се услед нетачног тумачења показало оптерећење дотичних, произнашли оно право и доказали турским законским текстом, да смо ми на кривом путу. Наравно дужност централне владе беше, да чим опази коју таку погрешку и чим увиди да су тужбе правичне, истима помогне. И тако ми нисмо управљали без начеле, нити смо иста мењали, већ смо одмах од почетка непрестано поправљали законодавство тамо, где смо на њему нашли коју погрешку. Ми смо непрестано уважали олакшице — можда ће то досадно бити г. делегату, што се упуштам у појединости; али кад ми се така пребацивања бацају у очи, онда мора допустити, да се против тога и браним — на пример код пореза на продају крупне и ситне марве; ми смо предузели знатне промене и поправке на турском закону о биљегама и пристојбама. Ми правимо сад катастер и при свршењу катастра увешћемо земљарину (Grundsteuer.) Пре свршетка катастра не може се то тек онако од ока учинити. Ми радимо још нешто, свакако сићушно, ми радимо на закону за порезу дохотка и зараде итд. Ми ћемо на скоро, кад се судство органише, такође модификовати закон за биљеге и пристојбе. То су наравно малене ствари за г. делегата, који за нечим вишим тежи; али ми, који имамо посла за свакидашњом администрацијом, морамо се и таким стварима бавити. Ми радимо, као што рекох, непрестано на поправци законодавства.

(Свршиће се.)

Српска народна скупштина.

Седница од 18. јануара.

Председник А. Ђ. Поповић.

Присутни сви министри.

На дневном реду: наставак адреске расправе.

Р. Милошевић. Три дана како се води дебата. Говори о адреси и наводи како у њу треба да уђу жеље и потребе народа, ма да то већина не признаје. Већина у адреси прихваћа све предлоге у престоној беседи, а не наводи како би требали да се изврше већ се задовољавају простим одобравањем. И ми хоћемо да признамо шта је добро, но и да осудимо што је рђаво. Долази на спољну политику и вели да се нигде не крије дипломатски рад. Доказује примерима свих уставних држава и саме апсолутне Русије где о спољној политици јавно мишљење, штампа изриче пресуду. Само влада наставља, крије и води тајну политику, и кад слуша неке говорнике из већине како се пренемажу кад само спомену политику, њему се чини као да је та политика као нека огромна кућа пуна авети. Ми у том обзиру хоћемо да нам се изнесе владин рад те да га оценимо по убеђењу. И то је влада требала да учини, па би можда избегла ове прекоре. Престона беседа и адреса једнако се изражавају о уговорима и њиховим „благодетним“ последицама по Србију. Опозиција опажа противно. За пример наводи ревизију трговачког увора са Енглеском и спомиње једну интерпелацију у енглеском парламенту управљену на Гледстона због тога питања. Гледстон, вели, молио је интерпеланта да му на интерпелацију не одговори, не из штедње према енглеској влади, но да поштеди српског посланика у Паризу. Зна се и сувише да је уговор с Аустријом повод што Енглеска захтева да се уговор с Енглеском на нашу штету измењује. Односно жалосних последица железничког уговора одговорио је јуче Пашић, те нема шта да дода. Све је то доказ да је влада крива и ми је осуђујемо. Долази на Бугарску и вели да Србија не негује братске односе с том најближом државом. Казало се с противне стране да влада није крива кад не наилази на одзив. Добро. Но камо преписке дипломатске да нас о томе увере. Изнесите је па да судимо. Допушта да је кривица и српске и бугарске владе што је на граници настало жалосно и запето стање. Начелници један другом прете. Он због тога не сме ни да иде у Бугарску па тако и други којима би у интересу промета и трговине лежало да су бољи односи међу суседним државама. Штета је очевидно по нашу трговину, јер вино из Власотинаца и Пи-

рота се укисели док пређе границу. Све су те несреће потекле отуд што нема уговора. Са Русијом су наши односи незгодни и неповољни. Јавно мнење у Русији окренуло се против Србије оног дана кад смо закључили жељезнички уговор и предали се на милост и немилост Аустрији. Руси су нас одвраћали и саветовали да не срљамо немилице у пропаст и јавно мнење у Русији изрекло је пресуду над нама, да смо се тим и трговачким уговором сплавили и саранили. Руси нас данас жале и остављају нашој судби. Он и његови пријатељи не желе мешање страних држава али ће пре дозволити пријатељски сутицај Русији с којом нас везују толике истинске свезе но оне државе која нам брачу гњави и која нам смета на сваком кораку. Одговара Милићевићу што је хтео личним везама појединих Срба и Руса да докаже да се пријатељски односи и сада гаје с Русијом и доказује првим листовима и изјавама признатих личности у Русији да није тако. За Милићевића прича да је водио посланике велике народне скупштине Карцову тадашњем руском посланику. Зашто? Да чују како мисли велика Русија. О Аустрији неће да говори. Осуђује финансијске законе и доказује најочитије какву су забуну и несрећу у народу произвели. Спомиње поједине законе: о крчмарини, на дућане и т. д. Пребацује министру финансије што је казао да му је опозиција лане подметнула ногу, те је и она крива. Он то одбија и доказује противно стенографским белешкама. Односно предложеног преустројства државне управе вели, да треба претходно устав променути па онда приступити реформама. Прво, вели, устав па онда на том чврстом основу зидати зграду. Подсећа да су ови исти људи што су на влади хапсили и гонили 1873. 1874. и 1875. године, а нису давали слободе. За то им не верује. Што су лане неке дали, морали су. Неће слободе што се из милости дају јер не вреде, док се у самоме народу не остваре и учврсте. Одговара врло згодно Милићевићу због радикализма. Жели изборно начело у свима гранама државног живота. Народ хоће мање стајаће војске и да се у округу обучава колико је нужно. Пледира за унапређење економног положаја Србије, да се народу пружи могућност да зарађује и заслужује, те да својим обвезама према држави одговори. У том духу жели да се изврши. Препоручује адресу мањине. (Одобравање.)

Мил. Милићевић објашњује, да никад никог није никоме водио.

Председник оглашава да је претрес свршен и даје реч подпредседнику Кујунџићу као известиоцу одборском.

Милан Кујунџић у дугој беседи говори за адресу одборску и брани владу против нападаја опозиције. Између осталог наводи успех владе при закључку трговачког уговора са Аустријом јер је берлински конгрес везао Србију за турске уговоре. Правда владине издатке тиме, што је прошла влада бацала капом и шаком. Назива предлог мањине реакционарним. Пребацује радикалцима да је њихов орган крив што су с Русијом и Бугарском наступили оваки одношаји. За Бонтуа и његову солидност вели да је тако моћан да се једним Ротшилдом ухватио у коштац. Најзад прети мањини и довикује јој да припази да се не поврате прилике у којима је опозиција мољакала једино за закон о штампи. (Опозиција му виче: не брини се. Владина партија: Живио.)

Чед. Мијатовић министар финансије изјављује да сматра за излишно, да под силним утиском сјајне беседе потпредседникове одговара на ситне нападе опозиције против њега, и за то неће да мори скупштину.

Председник ставља на гласање: ко је за одборску адресу нека каже за, а ко није, против. По жељи владе гласаће се поименце.

По свршеном гласању објављује председник, да је свега гласало 149 посланика. За адресу 99 а против адресе 50. Према томе проглашава да је скупштина примила нацрт одборске адресе и закључује седницу. („Срп. Нез.")

ДОПИСИ.

— **Суботица**, 4. фебр. Брзојавом сте извештени, да је и у којој цељи држан овде јаван српски збор. Као допуну тој вести, изволите примити још ово неколико речи.

„Фигетленшиг", орган крајње левице мађарске, донео је вест, да се Срби суботичани заносе непатријотичним и илојалним тежњама, да се спремају на неку велеиздајничку акцију, да на хиљаде пушака и другог оружја код себе прикривеног држе и т. д. и да су се већ између њих (Срба) с једне, Мађара и Буњеваца с друге стране увелико развили непријатељски одношаји итд.

Ту измишљотину „Фигетленшигову" прихватили су и други листови, и оно што дотле није било овде, то је сад било у изгледу, да наступи, баш услед таких вести. Било је неких Мађара овде, који су и тако глупу измишљотину каква је та, примили за готов новац, те почели Србе сумњичити. И како их има многих, који су интересовани, да муте чисту воду, не би ли што могли уловити, то Срби, познајући добро околности, у којима се налазе, нису могли допустити, да се систематично успостављају услови каквих, по њихов грађански мир овде, опасних евентуалности. Свестрано је овладало уверење: да се тим и сличним денунцијацијама несме допустити: да ухвате дубљег корена, и одмах се смишљало на начин, којим да се постигне та цељ. Било је разних мнења у кругу оних, који су позвани да воде бригу о јавном и народном положају Срба овде, али је као најзгодније прихваћено мнење овд. адвоката дра Миле Милосављевића народног посланика на срп. црк. народном сабору, да се сазове збор, и изјавом збора да овдашњи Срби сузбију денунцијанатске, непријатељске стреле.

Тај збор сазван је плакатима и мимо сваког очекивања био је необично многобројно посећен; учествовало је на њему до хиљаду људи.

Збор је отворио у име сазивачког одбора Божидар Вујић. У неколико речи изложио је мотиве и цељ збору, и позвао збор, да се конституише. То буде одмах прихваћено и изведено. За председника збору буде једногласно изабран Ј. Димитријевић, уважени овд. грађанин, а за перовођу др. Пера Радић.

За тим ступи пред збор наш заступник на српском сабору, уважени овдашњи адвокат Мила Милосављевић, да стави предлог. Кратком а јевгровитом беседом разложи узроке, због којих мисли да је нужно у данашњим приликама да се овдашње Српство огради од оних подметања, којима се служе наши противници. На завршетку свога, одобравањем слушалаца праћеног говора прочита ову изјаву:

„На данашњи дан (31. јануара). скупљени на великом збору овд. српски становници доконали су на предлог М. Милосављевића, посланика на срп. црк. нар. сабору следеће:

да ону брзојавну вест 33 бр. „Фигетленшига" од 2. фебр. т. г. по рим. по којој је пријава учињена, као да би „код овдашњих Срба хиљадама комада пушака скривених стојало и да је између овд. Срба и Мађарима оданих Буњеваца одношај како се само замислити може најгори"" — као гадну клевету, са највећом индигнацијом, као домородни и Њег. Величанству краљу по све одани Срби, одбијају од себе и према томе, чим је уједно и морално чувство и државна угарска мисао осетљиво повређена, изјављују: да овај нападај сматрају као атентат противу самога Његовога Величанства и против достојанства и права учињен, те за веће оправдање овога безобзирног и неквалификованог гадног нападаја позивају се на своју овдашњу браћу Мађаре и Буњевце, са којима су већ од преко два столећа са најчистијим домољубљем и братском љубављу скопчани. На покон очитују: да ће ово, до сад постојеће споразумљење и на даље највећим одушевлењем прегнантно очувати".

Збор је ову изјаву једногласно као своју одлуку прихватио, те одредио, да се иста снабдедена са потписом председника и перовође збора достави овдашњим и важнијим пештанским листовима.

На завршетку, пошто је на жељу млогих, а ради повећег броја присутних Мађара Мила Милосављевић ову изјаву и на мађарском језику опетовао, а слушаоци је са одобравањем пропратили, управи председник Ј. Димитријевић неколико речи пријатељског савета на слушаоце, позвав их, да се у својим пословима не даду ни збуњивати, ни из мирна расположаја изводити оваким и сличним денунцијацијама и злонамерним сумњичењем, уверавајући сваког, да правда и истина, ма кад било, мора победити.

Збор се развишао, обавив своју задаћу у најлепшем реду, кличући: живео председник; живео Милосављевић, врли наш посланик!

Вести из места.

— Јуче, у недељу, састао се управни одбор српске читаонице први пут после главне скупштине. Можда не би износили рад одборски у ширу публику, да није било тако важних ствари, које могу интересовати и остале новосађане. Између других текућих предмета од мање важности предао је стари благајник новоме, г. Варађанину, главну књигу, благајну, инвентар и кључеве. Исто тако и стари перовођа предао новоме све записнике и акта задружна. Осим тога је за „домостројитеља" изабран члан одборски г. Шегарац. Даље је решено, да се од сад за време поста држе редовне вечерње забаве у читаоници и то сваке недеље један пут, на којима ће се држати јавна предавања, декламације, на којима ће бити певања у мушком и мешовитом збору, као и засебне продукције у певању са пратњом гласовира, свирке на разним инштрументима и т. д. У приређивачки одбор изабрани су: председник др. Станојевић, потпредседник Ј. Грчић, А. Јорговић и коровођа М. Татић. Читаоничко певачко друштво спремаће се, да до ускрса научи све што је нужно за литургију ускршњу, а осим тога ће и неколико нових светских песама за забаве научити. Данас броји друштво 9 женских и 29 мушких чланова, али пошто је одбор уверен, да би се овде у месту могло још три пут више певача накупити, то ће од своје стране издати позив, да се нови чланови уписују. Као што се из ово неколико речи види, одбор је прегао, да нашој публици и преко поста спреми лепа уживања. Стоји дакле од публике, да се овом подузећу својски и одазове, а надамо се, да ће се и остало грађанство уписивањем у чланство читаонице прикључити овом заводу, који нам свима на дику и понос служи. Т.

Нови Сад, 8. фебруара. Наименовани патријарх Герман примио је дакле савет оне скутоноше и обипражине своје, која му је за богатом трпезом о св. Сави препоручила, нек разгони с поља наше автономије све, што му је год противно. И он збиља почиње разгањати све, што је честито и ваљано, а стоји под његовом влашћу. Прва му је брига била — Даљ, и познато је, шта је и како је ту урадио. Ономад стиже амо глас, да је честитог архимандрита Илларијона Руварца скинуо с ректорства наше богословије у Карловцима. Колико се Герману журило с тим чином, види се по томе, што није могао дочекати, да дође из Беча дома, него је с пута телеграфски наредио, да се његов налог „без сваког прекословија" има извршити. Видећемо, кога Герман сматра достојним, да заузме место човеку, који је са своје учености и књижевног рада познат у свем словенском свету; ко му је од Руварца достојнији и позванији за ректора богословије. Но сам Руварац мало је жртве. У намастиру Беочину има честита душа, ревностан пастир стада христова, вредан и вешт иконом, који је намастир спасао од пропасти и подигао, искрен доброжељатељ народу свом, интелигентан човек, који је знао око себе прикупити избрано друштво из нашег народа, — једном речи: има праги калуђер српски, какав треба да буде, намесник Митрофан Павловић. Тог човека премешта наименовани патријарх у Бешеново. Али да, Беочин ће бити теферич, Sommerresidenz, па Герману не треба ни ту да се нађе, „што му је противно". И досадашњег икономa дворског, Саву Орловића, постигла је судба поменуте две жртве. Дакле наименовани патријарх баш за хасну размахнуо духовним бичем. Бележићемо, да видимо, докле ће.

НОВИЈЕ.

О бокељском и херцеговачко-босанском устанку и приликама, што уз то иду, имају ове новије вести:

— Из Сарајева јављају лондонском консервативном „Стендерду", како се устаничка чета Зеници примакла, па почела кварити колотечину на железници. Из Сарајева послато је брже боље војске на устанике.

— Једном далматинском листу јављају из Котора, да су Стојан Ковачевић и Крста (Трипко?) Вукаловић, кад су чули, да су Леденице пале, похитали с 200 друга из Зубаца са Суторине у Кривошије, да код Вратло-кланца задрже војску, што против устаника оперише. У Кривошијама биће свега 600 устаника. У Котору се скоро сваки дан чује, како у Леденицама и Рисну пуцају из топова. Устаници су се утаборили на обронцима Веље Греде (1505 метара над морем), од куда могу прегледати војнички табор.

— „П. Лоју" брзојављају из Београда у ствари митрополитског питања, како се говори, да је влада администратору митрополије, Мојсију, обећала, да ће бити постављен за митрополита, и да су владике узеле своје оставке на траг.

— Архимандрит Митрофан Бан постављен је за администратора удовој митрополији цетињској.

— Из Сретца брзојављају, да је Цанков 5. о. м. ноћу затворен и у Врацу одведен, где ће до даље наредбе остати интернован. Влада му је одредила мировину.

— Румунска комора усвојила је 5. ов. м. законски предлог, по ком чиновници, који какву државну тајну на свет издаду, могу бити осуђени на три до шест масеци затвора и 1000 до 10.000 динара глобе.

— Париски службени лист донео је 5. о. м. декрете, којим је Жоregибери постављен за француског посланика у Петрограду, а досадашњи тајник посланства у Мадриту, Бресов, за француског посланика у Београду.

— Мисирско министарство закључило је у начелу, да се ропство са свим укине, те спрема законски предлог о ослобођењу робова и закон с упутством о трговини с робовима.

Разне белешке.

(Женско друштво у Београду), које издаје лист „Домаћицу", издржава раденичку школу и иначе служи хуманитарним цељима, имало је 1881 год. 19 почасних и 338 редовних чланица. Ове године нарастао је број редовних чланица већ на 348. Заиста леп напредак!

(Смртна пресуда.) Загребачки судбени сто осудио је 2. фебр. „винцилирку" Ђорђевићку из сисачке поджупаније на смрт, и то на вешала. Осуђеница је лане месеца новембра убила од љубоморе неку сељакињу-девојку, па је онда о дрво обесила.

(Панчевкиња Персида Николићка.) Из Панчева пишу „Шк. Листу": 21. јануара т. г. сахранише у Панчеву Персиду Николићку, удову Петра Николића јорганџије, 30 година етару, која је све своје имање (једну лепу кућу на јабучком сокаку и 18 ланаца земље) оставила панчевачкој црквеној општини на просветне цељи.

Покојница је кћи ратарска, без већих наука, али имајући мужа, који се душом и срцем књигом забављао, седела је сваког свеца и недеље по подне с њиме дома, те читајући нову књижевност, усисавала је у себе све, што је племенито и ваљано, те је тако и наука стицала из дана у дан код ње све већу важност. Оставши пре две године удова, при том без деце, она је одмах ув суделовање дра Касапиновића начинила тестаменат, којим све имање по смрти своје старе матере оставља црквеној општини за просветне цељи.

При погребу учествовало је из почасти овдашње певачко друштво, а црквени одбор испратио ју је до гроба; црквени одбор набавиће слику покојничину за општинску дворану, у којој ће бити временом галерија свију овдашњих добротвора народних, којих је број већ сада приличан. А има изгледа, да ће се број истих тек од сада множити, јер врло многе породице, нарочито отменије, немају деце, те при њиховом изумирању остављају све имање црквеној општини. Колико се народна просвета може томе радовати, толико се може растужити срце сваког Србина, јер је то знак бројног опадања народног. Слава покојници Персиди Николићки!

= (Француски војени министар) намерава, да од сад сасвим укине музику у војсци. У „одбору за инфантерију" хтео је маршал Канроберт да протури бар бубњеве, који су пре употребљавани, али су давно већ укинути — али није успео: нису примили ни то. Као што је опште познато, убојни јунак Наполеон I. баш је на то много полагао: да музика распаљује војнике — хоће ли дакле Французи од данас моћи бити без икакве ратне музике?

= (Из Санфранциска) у Америци телеграфисао је неко ово дана, да је једна жена родила — шесторо деце и то све женско, а пуно и здраво.

Уредништву је достављена **нова књига**:

— **Михалаки Чорбажди**. Комедия въ 2 дѣйствия отъ И. Вазова. Пловдивъ, Свѣштовъ и Солунъ. Печатница и книжарница на Д. В. Манчовъ. 1882. Стр. 54 на 8-ини. Цѣна 3 гроша.

ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОЗИ

на петоро сирочади бившег Ковиљ-Сентиванског учитеља Глише Бајишева.

Из Мохача скупљено у црквени тас о новој години, богојављању и св. Сави 17 ф. 22 н. Мохолска црквена општина 5 ф. свега 22 фор. 22 нов.; послао тамошњи учитељ г. М. Д. Дејановић.

Из Баје: Др. Павле Ивановић и Лаза Атанацковић 11 ф. послао тамошњи парох г. Милош Димитријевић. ОДБОР.

Јављам штованој публици, да сам се, као приватан лечник настанио у Новом Саду.

Станујем у кући браће Ђорђевића (пијаца преко пута од лебарске улице).

Ординујем од 2—4 по подне.

С поштовањем

Др. Јован Велимировић.

ОГЛАСИ.

Објава.

Од стране управног одбора за заједничко руковање ритских земаља у тителском и жабаљском срезу, овим се до општег знања ставља, да ће се за време од дана закупа 1882. до 15. (3.) новембра 1882. за готов новац издавати следеће ритске земље, као:

800 јутара ограђених ритских земаља способних за сваки пролетњи усев, које се налазе у VI. заливу и простору покрај Каћа на „рашља" и „сигету" а већом части на бившем Абелсберговом закупу.

25 јутара ритске земље у истом заливу лежеће за баште (купусаре) способне, која се покрај Доњег Ковиља на вењерцу простире.

Дражба истих земаља држаће се на лицу места и то:

Дана 13. (1.) марта 1882. у VI. заливу у Доњом Ковиљу а 14. (2.) марта и сљедећи дана 1882. у VI. заливу у Каћу почињући свагда у 8 сахата у јутру.

Ближи услови могу се сазнати у Тителу у писарни управног одбора.

П. Т. закупници позивају се у одређеном времену на лице места.

Општинско поглаварство умољава се, да ову објаву међу својим становништвом обнародује.

У Тителу 13. (1.) Фебруара 1882.

Председник управног одбора:

3—3 **Станојевић.**

КУЋУ

моју у Новом Саду, у ћурчијској улици, бр. 1780. продајем из слободне руке.

Ближе извешће може се добити код мене или у кући код моје родбине.

Ђока Јовановић,
подсудац у Ст. Бечеју.

2—3

Објава дражбе.

У Даљу у властелинској писарни продаваће се јавно 21. фебруара (5. марта) т. г.

ово	2200	метерценти пшенице
„	2500	„ кукуруза чинквантина
„	25	хектолитара ракије
„	230	„ вина
„	250	метер фати растових дрва
„	700	„ „ меканих дрва
„	20000	снопова троке
„	86000	комада трепа
„	1500	„ олука
„	160000	„ цигаља.

Писмене понуде примаће на дан дражбе до 10 сати пре подне подписано поверенство.

Истима има да буде приложена жаобина (Vadium) у износу од 10 проц. од понуђене своте и то или у готовом новцу или у државним папирима.

Дражба ће одпочети у 10 сати пре подне.

Поближа известија могу се добити код властелинске управе.

Даљ 29. јануара (10. фебруара) 1882.

2—3 Поверенство саборског одбора.

Одговорни уредник др. Светозар Милетић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.